

CAT

DESCOBREIX INCA

un viatge cultural
per l'evolució de la ciutat

**VISITES GUIADES
AL PATRIMONI D'INCA**

Ajuntament d'Inca

#3

El modernisme a Inca

Ponent: Pere Rayó Bennàssar, historiador.

El modernisme, moviment artístic que es desenvolupà a Europa al final del segle XIX i principi del segle XX, reaccionà amb una gran fantasia contra l'historicisme i el naturalisme. Es materialitzà en un llenguatge decoratiu inspirat en la natura; en arquitectura, cercà el funcionalisme utilitzant nous materials com el vidre, el ferro, la ceràmica, etc.

Es considera que el modernisme a Mallorca s'inicià el 1901, data del projecte del Gran Hotel, obra de Lluís Domènech i Montaner, i acabà el 1914, data en què Gaudí abandonà les obres de restauració de la Seu. No obstant això, trobam un modernisme popular que ocupà quasi tot el primer terç del segle XX.

En absència d'una burgesia que li donàs suport, com passà a Catalunya, el modernisme arribà més com a moda decorativa, particularment en la decoració de les façanes sense modificar les estructures dels edificis.

A Inca trobam els tres corrents modernistes: un modernisme *art nouveau*, ondulant i floralista; un modernisme *sezessionista*, de línies rectes, austeres i racionals; i un modernisme historicista. El més abundant és un modernisme popular realitzat per mestres d'obra anònims que imitaven la nova tendència.

Els arquitectes i els mestres d'obra

A Inca treballen importants arquitectes i mestres d'obra, en alguns moments vinculats al modernisme. Ens referim a:

Jaume Alenyar Ginard (1869-1945). Realitzà importants obres modernistes a Palma col·laborant amb l'arquitecte Gaspar Bennàssar Moner. Com a arquitecte municipal d'Inca desenvolupà destacats projectes urbanístics. Les obres inqueres d'Alenyar relacionades amb el modernisme són:

- **Quiosc de la plaça dels Pins**, actual plaça de Mallorca. Fou després la biblioteca municipal (immoble enderrocat).

- **Sa Quartera**⁶ (1918-1920), d'exterior historicista amb la barana del terrat d'ornamentació vegetal. Interior funcional.

Francesc Roca Simó (1874-1940). Les obres modernistes més conegudes són Can Casasayas i la Pensió Menorquina (Palma). Les relacions amb Inca es redueixen a dos immobles:

- **Quarter del General Luque**,⁵ pavelló principal (1909). Influència historicista neogòtica a la part central de la façana.
- **Casa per a Martí Bernat Morell**⁶ (1925). La decoració vegetal es concentra a la part superior de la façana i a les finestres. Unes carasses flanquegen dos portals de la planta baixa (el de la casa i el de la portassa).

Guillem Reynés Font (1877-1971). Fill del mestre d'obres Gaspar Reynés Coll. Fou arquitecte diocesà i col·laborà amb Antoni Gaudí i Joan Rubió en les obres de restauració de la Seu i les del santuari de Lluç, amb motiu del XXV aniversari de la Coronació de la Mare de Déu. A Inca projectà tres obres modernistes:

- **Can Fluxà**⁷ (1910). Detalls modernistes a les línies còncaves dels portals i finestres i a les faixes de color que les emmarquen.
- **Can Mir**⁸ (1914). Tribuna a la cantonada, desapareguda. Decoració floral a base de rajoles i utilització del ferro forjat.
- **Teatre Principal**⁹ (1914), pràcticament desaparegut amb la reforma de l'arquitecte Francesc Casas de l'any 1945.

Josep Oleza Frates (1897-1971). Fou arquitecte municipal d'Inca, on projectà un gran nombre d'obres de factura racionalista. Les obres amb característiques modernistes són:

- **Can Janer**¹⁰ (1926). Edifici on la cantonada, amb la testera curvilínia i els balcons corbs, és la part més rellevant. Detalls del modernisme *art nouveau*.
- **Can Florencio**¹¹ (1935). S'inspira en el modernisme *secessionista*, especialment a la cantonada.

Sebastià Riusec Llompart, "es Pollenci", figura rellevant de l'arquitectura esquerra de l'inici del segle XX. Els immobles amb influències modernistes són:

- **Antic Hotel Domingo/Centre Parroquial**¹² (1910). Ornamentació vegetal a la paret de tancament de la part superior de la façana.
- **Can Amengual/Cas Metge Cifre**¹³ (1913). Casa senyorial on els principals elements modernistes es troben a l'interior i al corral amb decoració *art nouveau*.

- **Ca n'Ensenyat.**¹⁴ Casa senyorial amb detalls modernistes al jardí, on es combinen les rajoles ceràmiques amb un llenguatge més classicista.

Modernisme historicista

Suposà l'aliança del modernisme amb algun estil històric anterior. A Inca trobam dues construccions del corrent historicista neoàrab:

- **Antic Club Velocipedista d'Inca**¹⁵ (final del s. XIX). Premodernisme. La influència historicista es manifesta en els arcs de ferradura de la façana.
- **Can Beltran**¹⁶ (1909). Decoració floral i oriental.

Modernisme popular

Els exteriors dels edificis s'ornamenten amb decoració vegetal i floral o amb material ceràmic. El ferro forjat apareix a les reixes i als balcons de formes curvilínies.

- **Antiga tintoreria de Bartomeu Fiol.**¹⁷ Policromia, rajoles ceràmiques i motius geomètrics i florals a les reixes.
- **Can Fiol/Can Ramis**¹⁸ (1923). Ornamentació vegetal i antropomorfa a les façanes, pròpia del modernisme *art nouveau*. Destaca la cara femenina del xamfrà.
- **Can Ribot**¹⁹ (1926). Decoració geomètrica i floral damunt la porta i les finestres.
- **Can Marquès.**²⁰ Destaca per les finestres geminades i pels plafons ceràmics policromats de la planta superior.
- **Can Piritis**²¹ (1909). Plafons ceràmics policromats davall les finestres del pis i del porxo.
- **Merceria La Florida.**²² Decoració modernista *art nouveau* en els mostradors.

- **La Lealtad.**²³ Ornametació modernista al mostrador.
- **La Giralda.**²⁴ Rajoletes ceràmiques amb motius vegetals a la façana.
- **Casa del fotògraf Fiol.**²⁵ Alternança cromàtica de dovelles en els tres arcs de la planta baixa i balcons de línies corbes al porxo.
- **Cas Baster**²⁶ (1922). Decoració amb rajoletes verdes damunt les finestres.
- **Can Fullana**²⁷ (1912). Destaquen les dues tribunes del que fou Banc Agrícola d'Inca. La de la cantonada, de ferro, s'inspira en elements propis del modernisme *art nouveau*. En canvi, la del carrer dels Hostals es troba més propera a les característiques del corrent *secessionista*.
- **Cas Metge Amengual/Can Domènech**²⁸ (1919). Interessant reixa modernista.

37

Cafeteria & Restorante Roman 7

Pol. Ind. Can. Matran

Centrul Cultural

T.N.C.S.

Centrul Cultural

Centrul Cultural

Centrul Cultural

Me 2118

Me 2114

Me 2120

Me 2119

Me 2119

Me 2116

Me 2112

Me 2117

Me 2128

Me 2126

Me 2126

Me 2116

Me 2116

Me 2116

Me 2116

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

Me 2126

L'EDITA:

Ajuntament d'Inca

HI COL·LABOREN:

Centre
de Professorat
Inca

FUNDACIÓ CULTURAL
esconvent

GRUP SERRA

COMISSIÓ CIENTÍFICA
DE LES JORNADES
D'ESTUDIS LOCALS D'INCA